

Utlåtande 2013:45 RVII (Dnr 326-1366/2012)

Tydliggörande av valfrihetssystem inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning enligt LSS

Förslag från socialnämnden

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Socialnämnden får i uppdrag att ta fram tillämpningsanvisningar för vissa gemensamma avtalsregler vid upphandlingar av LSS-verksamheter enligt LOV och LOU samt för egen regi.
2. Avgift för kost vid daglig verksamhet tas bort och ersätts med att utförarens pris för lunch vid daglig verksamhet regleras i avtal med staden.
3. Socialnämnden får i uppdrag att i avtal reglera verksamheters särskilda behov gällande öppettider.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

Från och med den 1 september 2009 tillämpas lag om valfrihetssystem (LOV) för upphandling av enskild driven verksamhet inom boende och daglig verksamhet inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning inom lag om stöd och service till vissa funktionsnedsatta (LSS). I ”Anvisningar för upphandlingar inom omsorg om personer med funktionsnedsättning enligt LSS” (Dnr 326-1430/2008), beslutade av kommunfullmäktige står det följande: ”För att få ett konkurrensneutralt valfrihetssystem är det väsentligt att priser och andra förutsättningar för utförarna är desamma i stadens entreprenadupphandlingar enligt lag om offentlig upphandling (LOU) och för att bli godkänd enligt

lag om valfrihetssystem (LOV) som för stadens egen regi. De pengnivåer som kommunfullmäktige har beslutat om gäller i alla verksamheter oavsett driftsform och upphandlingsform.” Socialnämnden har förtydligat vissa regler avseende ersättning och kvalitetskrav samt tydliggjort att dessa regler gäller alla regiformer inom valfrihetssystemet. Vidare har nämnden föreslagit vissa tillägg som ska föras in i avtal och förfrågningsunderlag. Syftet är att tilläggen och förtydliganden inarbetas i särskilda tillämpningsanvisningar för upphandling enligt LOV och LOU samt för egen regi.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och samtliga stadsdelsnämnder för yttrande. Bromma stadsdelsnämnd har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret anser att det är bra att regler avseende ersättning och kvalitetskrav förtydligats för att säkerställa att valfrihetssystemet ska bli så konkurrensneutralt som möjligt. Det är samstämmigt med gällande anvisningar för upphandlingar inom omsorg om personer med funktionsnedsättning enligt LSS.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd anser att de förändringar/förtydliganden som föreslås samstämmer med nämndens åsikter.

Farsta stadsdelsnämnd anser att socialnämndens föreslagna förändringar i form av förtydliganden och tillägg är bra för att valfrihetssystemet ska bli så konkurrensneutralt som möjligt.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd anser att bland annat socialnämndens förslag om att ta bort momskompensationen för de kommunala utförarna är mycket rimligt. Momskompensationen kan ifrågasättas även för entreprenörerna, framför allt vad gäller gruppbostäderna där man nästan bara har personalkostnader eftersom beställaren står för lokalhyran.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd anser att det är positivt att särskilda tillämpningsanvisningar tas fram som tydliggör regler och avtalsinnehåll som är gemensamt vid upphandlingar enligt LOV och LOU. Samma regler ska självklart gälla även för verksamhet i egen regi. När det gäller redan pågående entreprenadavtal som upphandlats enligt LOU, kan de föreslagna förändringarna träda ikraft först i samband med att nya upphandlingar genomförs såvida inte det finns utrymme för omförhandling i redan tecknade avtal.

Kungsholmens stadsdelsnämnd anser att de förtydliganden som socialnämnden bedömer vara nödvändiga är relevanta.

Norrmalms stadsdelsnämnd anser att hela förslaget som sådant är bra och välkommet då det i den dagliga handläggningen uppstått oklarheter inom dessa

områden. Det är viktigt att stadens system är konkurrensneutralt och att därmed priser och förutsättningar är desamma och tydliga för alla utförare oavsett driftsform.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd anser att förslaget till tydliggörande av valfrihetssystemet inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning är väl genomtänkt och ställer sig i allt väsentligt positivt till förslaget.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd anser att det är överkompensation att ge momskompensation på 5,4 % till alla privata utförare oavsett om de drivs på entreprenad eller är enskild verksamhet. Det gäller framförallt boende och daglig verksamhet. I dessa verksamheter är kostnaderna för momsbelagda varor och tjänster liten.

Skärholmens stadsdelsnämnd anser att socialnämndens föreslagna åtgärder är bra för att valfrihetssystemet ska bli så konkurrensneutralt som möjligt.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd anser att förtydligandet av uppsägning av plats/tomgångsersättning för boende och daglig verksamhet oavsett regiform är bra för att få en enhetlig syn på när platsen anses vara uppsagd och under vilken period en annan ersättningsnivå ska betalas.

Södermalms stadsdelsnämnd anser, precis som socialnämnden, att lokalschablonen bör ses över. Verksamheterna har olika behov av lokaler och därmed högst varierande lokalkostnader. Verksamheter som inte har lokalkostnader bör inte erhålla lokalschablon.

Älvsjö stadsdelsnämnd anser att flertalet förändringar i regelverket är positiva. Bland annat är det rimligt att momskompensationen för kommunala utförare tas bort då kommunala verksamheter inte är momspliktiga till skillnad från privata utförare. Likaså instämmer nämnden i förslaget om en kartläggning av dagliga verksamheters lokalkostnader då det i dagsläget ser väldigt olika ut. Syftet är att de ekonomiska förutsättningarna ska vara lika för alla verksamheter.

Östermalms stadsdelsnämnd anser att när det gäller stadens LSS-peng så är skillnaden på 120: - per boende och dygn för liten mellan gruppboende på entreprenad och gruppboende i övrig privat regi. Med dagens lokalhyror och tillsynsmyndigheters ökade lokalkrav täcker inte 120: - per boende och dygn utförarnas hyreskostnad.

Mina synpunkter

Att fortsatt stärka valfriheten i Stockholms stad och att förflytta mer makt till medborgarna är oerhört betydelsefullt. Det är viktigt att regler avseende ersättning och kvalitetskrav förtydligas för att säkerställa att valfrihetssystemet blir

så konkurrensneutralt som möjligt. Samma regler ska gälla för aktörerna, även för verksamheter i egen regi. När nu särskilda tillämpningsanvisningar tas fram som tydliggör reglerna blir det till fördel för klienterna på flera sätt. I förslaget ställs krav på att utförarna ska kunna erbjuda den enskilde daglig verksamhet åtta timmar per dag vid heltid. Vår utgångspunkt är att tillgängligheten till verksamheterna ska vara hög året runt, i anvisningarna anges att verksamheterna endast får ha stängt en dag på våren och en dag på hösten. För vissa verksamheter, till exempel Glasade gången, är det viktigt med flexibilitet i öppethållanden. Verksamheter som av olika skäl har behov av sådan flexibilitet ska reglera detta i särskilda avtal med staden. I det nya förslaget anges att utförarens pris för lunch vid daglig verksamhet ska regleras i avtal med staden. Detta skapar en bättre kontroll över vilka priser utförarna tar för kosten. Den enskilda kommer även fortsättningsvis kunna köpa subventionerad lunch.

Bilaga

1. Reservationer m.m.
2. Protokollsutdrag från socialnämndens sammanträde 2012-04-17 och tjänsteutlåtande

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Karin Wanngård och Tomas Rudin (båda S) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

Att i huvudsak bifalla föredragande borgarråds beslut

Att i övrigt anför följande

Liksom funktionshindersrådet anser vi att det behövs ett maxpris för vad lunchen får kosta, förslagsvis 26 kronor. Det är viktigt att personer som deltar i daglig verksamhet har möjlighet att äta lunch till en rimlig kostnad, särskilt eftersom de ofta har en ansträngd privatekonomi. Om priset för lunchen ska avtalas från fall till fall mellan staden och utföraren riskerar det att bli betydligt högre. Ett normalt pris för en restauranglunch i Stockholm kan vara uppemot 90 kronor, och staden har små möjligheter att förhandla ner priset eftersom förhandlingen ska ske när övriga avtalsvillkor redan är fastställda. En varierande prissättning ger dessutom olika ekonomiska villkor för olika utförare, vilket strider mot LOV:s syfte.

Därutöver bör det förtydligas i fråga om uppsägning av plats vad som avses med att ”en plats tas i anspråk”. Det är oklart om det som avses är att staden åter tar en plats i anspråk eller att någon plats överhuvudtaget tas i anspråk i den aktuella verksamheten.

Reservation anfördes av borgarrådet Daniel Helldén (MP) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. delvis godkänna borgarrådets förslag
2. därutöver anförda följande

Det behövs ett maxpris för vad lunchen får kosta, förslagsvis 26 kronor. Det är viktigt att personer som deltar i daglig verksamhet har möjlighet att äta lunch till en rimlig kostnad, särskilt som de ofta har en ansträngd privatekonomi. Om priset för lunchen ska avtalas från fall till fall mellan staden och utföraren riskerar det att bli betydligt högre. Ett normalt pris för en restauranglunch i Stockholm kan vara uppemot 90 kronor, och staden har små möjligheter att förhandla ner priset eftersom förhandlingen ska ske när övriga avtalsvillkor redan är fastställda. En varierande prissättning ger dessutom olika ekonomiska villkor för olika utförare, vilket strider mot LOV:s syfte.

Därutöver bör det förtydligas i fråga om uppsägning av plats vad som avses med att ”en plats tas i anspråk”. Det är oklart om det som avses är att *staden* åter tar en plats i anspråk eller att *någon plats överhuvudtaget* tas i anspråk i den aktuella verksamheten.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Socialnämnden får i uppdrag att ta fram tillämpningsanvisningar för vissa gemensamma avtalsregler vid upphandlingar av LSS-verksamheter enligt LOV och LOU samt för egen regi.
2. Avgift för kost vid daglig verksamhet tas bort och ersätts med att utförarens pris för lunch vid daglig verksamhet regleras i avtal med staden.
3. Socialnämnden får i uppdrag att i avtal reglera verksamheters särskilda behov gällande öppettider.

Stockholm den 17 april 2013

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Anna König Jerlmyr

Ulrika Gunnarsson

Reservation anfördes av Karin Wanngård, Tomas Rudin och Emilia Bjuggren (alla S) med hänvisning till reservationen av (S) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av Stefan Nilsson och Daniel Helldén (båda MP) med hänvisning till reservationen av (MP) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av Ann-Margarethe Livh (V) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

1. Delvis bifalla föredragande borgarrådets förslag
2. Därutöver vill jag framföra följande.

Kommunfullmäktige får detta ärende på sitt bord enbart på grund av att den borgerliga majoriteten har gjort välfärden till en handelsvara. Det har skapats en alltmer omfattande kontrollapparat för den privatiserade välfärden och behovet av uppföljning ökar hela tiden. Vi menar att resurserna ska gå direkt till välfärden istället för till vinstuttag och byråkrati.

Kvaliteten och behoven ska alltid komma i första rummet. För att nå dit måste välfärden avkommersialiseras. Fram till dess måste maximalt starka åtgärder tas till för att skydda välfärden. Det handlar bland annat om öppna böcker, offentligt redovisade vinster och kommunala kostnader för privatiseringen och konkurrensneutral moms-kompensation. Självfallet måste kommunalt drivna verksamheter finnas i alla stadsdelsområden.

Både offentligt och privat driven LSS-verksamhet ska fokusera på behov, kvalitet och likvärdighet. Stadens LSS-verksamheter ska fortsätta att drivas i egen regi. När avtal för redan upphandlad verksamhet går ut ska driften återgå i stadens regi. Alla verksamheter som drivs av staden ska vara tillgängliga att söka för brukare i hela staden. Behov av icke-offentliga verksamheter och alternativa utförare som vill utveckla välfärden utan vinstsyfte tillgodoses med ramavtal enligt LOU. Staden ska besluta var skattefinansierad verksamhet ska bedrivas, så att välfärden fördelas dit den bäst behövs och inte dit den ger mest vinst. LOV som innebär fri etableringsrätt när vissa krav är uppfyllda ska avskaffas.

De förtydliganden av administrativa rutiner oavsett regi som föreslås verkar rimliga, förutom att det behövs ett maxpris för lunchen i daglig verksamhet. Om priset ska avtalas från fall till fall finns risken att det blir för högt för brukaren. Dessutom kan en varierande prissättning leda till olika villkor för deltagarna beroende på typ av daglig verksamhet och utförare.

Vi vill också att staden utreder momskompensationen, vilket vänsterpartiet även har tagit upp tidigare i fullmäktige. I remissvaret från Skarpnäcks stadsdelsnämnd framgår att det är överkompensation att ge momskompensation på 5,4 % till alla privata utförare, främst boende och daglig verksamhet där kostnaderna för momsbelagda varor och tjänster är liten. Även påpekanden från Södermalms stadsdelsnämnd om att lokalschablon inte bör betalas ut till verksamheter som saknar lokalkostnader behöver utredas.

Avslutningsvis frågar vi oss varför kommunstyrelsens funktionshindersråd inte har fått ärendet på remiss. Vi ser fram emot en förklaring i denna fråga.

ÄRENDET

Från och med den 1 september 2009 tillämpas lag om valfrihetssystem (LOV) för upphandling av enskild driven verksamhet inom boende och daglig verksamhet inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning inom LSS. I ”Anvisningar för upphandlingar inom omsorg om personer med funktionsnedsättning enligt LSS” (Dnr 326-1430/2008), beslutade av kommunfullmäktige står det följande:

”För att få ett konkurrensneutralt valfrihetssystem är det väsentligt att priser och andra förutsättningar för utförarna är desamma i stadens entreprenadupphandlingar enligt LOU och för att bli godkänd enligt LOV som för stadens egen regi. De pengnivåer som kommunfullmäktige har beslutat om gäller i alla verksamheter oavsett driftsform och upphandlingsform.”

Socialnämnden har förtydligat vissa regler avseende ersättning och kvalitetskrav samt tydliggjort att dessa regler gäller alla regiformer inom valfrihetssystemet. Vidare har nämnden föreslagit vissa tillägg som ska föras in i avtal och förfrågningsunderlag. Syftet är att tilläggen och förtydliganden inarbetas i särskilda tillämpningsanvisningar för upphandling enligt LOV och LOU samt för egen regi.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 17 april 2012 följande.

1. Socialnämnden får i uppdrag att ta fram tillämpningsanvisningar för vissa gemensamma avtalsregler vid upphandlingar av LSS-verksamheter enligt LOV och LOU samt för egen regi.
2. Avgift för kost vid daglig verksamhet tas bort.
3. Utförarens pris för lunch vid daglig verksamhet regleras i avtal med staden.

Reservation anfördes av vice ordföranden Roger Mogert m.fl. (S), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av ledamoten Inger Stark (V), *bilaga 1*.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 8 februari 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Socialförvaltningen föreslår att särskilda tillämpningsanvisningar tas fram som tydliggör de i ärendet redovisade regler och det avtalsinnehåll som är gemensamt vid upphandlingar enligt LOV och LOU. Reglerna och avtalsinnehållet ska också gälla egen regi.

De entreprenadavtal som stadsdelsnämnderna tecknade enligt LOU har, som tidigare konstaterats, olika innehåll och olika avtalsstider. Det är därför inte möjligt att de i ärendet föreslagna förändringarna kan få omedelbar effekt för alla LOU-avtal. I vissa avtal kan det finnas en omförhandlingsklausul som gör det möjligt att fasa in den nya avtalstexten. I andra fall får förändringarna träda i kraft i samband med nya upphandlingar.

Socialförvaltningen föreslår att följande tillägg och förtydliganden ska gälla ovan redovisade punkter:

- *Uppsägning av plats/tomgångsersättning*
Utförare av boende och daglig verksamhet, oavsett regiform, erhåller ersättning med följande tillägg (kursiverat): 75 % av beviljad ersättningsnivå, från den dag platsen sägs upp fram till att en plats tas i anspråk, dock maximalt under 30 dagar. För utförare av bostad med särskild service för vuxna utgår minst 14 dagars tomgångsersättning.
Förtydligandet förs in i avtal och förfrågningsunderlag.
- *Öppettider daglig verksamhet*
Socialförvaltningen föreslår följande tillägg till de regler om öppettider som gäller i förfrågningsunderlag från och med 1 januari 2012, tillägget kursiverat: "Utföraren ska kunna erbjuda den enskilde daglig verksamhet 8 timmar per dag vid heltid, mellan kl. 08.00 – 16.00 och vid behov mellan kl. 07.00 – 17.00. Den dagliga verksamheten ska ha öppet alla vardagar under hela året, undantaget två vardagar, en på våren och en på hösten, för personalens planering av verksamheten. Utbildning, konferenser, personalmöten och semester får inte påverka verksamhetens kvalitet och öppettider."
Tillägget förs in i avtal och förfrågningsunderlag.
- *Momskompensation*
Socialförvaltningen föreslår att andra kommuner inte erhåller momskompensation. Vid fakturering ska 5,4 % dras av från den debiterade totalsumman.
- *Kostnad för mat – daglig verksamhet*
Socialförvaltningen föreslår, efter samråd med stadsledningskontorets juridiska avdelning, följande konstruktion för kost vid daglig verksamhet:
 - Avgiften för den enskilde, 26 kr/dag, tas bort
 - Utföraren ska, enligt avtal, fortsatt vara skyldig att erbjuda lunch till

de deltagare som så önskar. Detta gäller framförallt den traditionella dagliga verksamheten, där det finns deltagare som inte själva kan ombesörja sin egen lunch.

- Utföraren har rätt att ta ut ett skäligt pris av de deltagare som begärt att bli serverade lunch. Priset för lunch ska regleras genom avtal med staden.
- Som en konsekvens av föreslagna förändringar bör ersättningen till utförare av daglig verksamhet ses över. Idag ingår ersättning för lunch i nivåersättningen.

Ny konstruktion för kost vid daglig verksamhet förs in i avtal och förfrågningsunderlag.

- *Ersättning – korttidshem för barn, ungdomar och vuxna*
Socialförvaltningen föreslår att följande reviderade text i LOV-avtalen under rubrik ”Bokning/avbokning av korttidsvistelse” beaktas vid upphandlingar enligt LOV och LOU samt i egen regi:
”Närmast anhörig/god man bokar vistelse hos utföraren i enlighet med den omfattning som anges i beställningen. Om plats endast utnyttjas del av dygn debiteras **halv** dygnskostnad. Utföraren ska omgående meddela beställaren om en boende avlidit. Dödsdagen räknas som uppsägningsdag. Ersättning utgår med 75 % av beviljad ersättningsnivå, *från det att platsen sägs upp till att en plats tas i anspråk*, dock maximalt under 30 dagar.”
Reviderad text förs in i avtal och förfrågningsunderlag.
- *Lokalschablon*
Socialförvaltningen föreslår att en djupare analys genomförs för att klarlägga omfattningen av verksamheter som inte har lokalkostnader samt vilka kostnadmässiga konsekvenser detta får för staden. I analysen måste också klarläggas hur eventuella åtgärder kan hanteras i resursfördelnings-systemet.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och samtliga stadsdelsnämnder för yttrande. Bromma stadsdelsnämnd har inte inkommit med svar.

Innehållsförteckning

Sid

Stadsledningskontoret	
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd	
Farsta stadsdelsnämnd	
Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd	
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd	
Kungsholmens stadsdelsnämnd	

Norrmalms stadsdelsnämnd
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd
Skarpnäcks stadsdelsnämnd
Skärholmens stadsdelsnämnd
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd
Södermalms stadsdelsnämnd
Älvsjö stadsdelsnämnd
Östermalms stadsdelsnämnd

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 27 november 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att det är bra att regler avseende ersättning och kvalitetskrav förtydligats för att säkerställa att valfrihetssystemet ska bli så konkurrensneutralt som möjligt. Det är samstämmigt med gällande anvisningar för upphandlingar inom omsorg om personer med funktionsnedsättning enligt LSS.

En del av tilläggen och förtydliganden som föreslås behöver justeras i förfrågningsunderlagen. Kontoret framhåller att inom LOV sker upphandlingar fyra ggr per år och inga föreslagna förändringar kan genomföras innan kommunfullmäktige fattar beslut om förändring.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta enligt förslag från socialnämnden.

1. Socialnämndens tydliggöranden godkänns i enlighet med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
2. Socialnämnden ska ta fram tillämpningsanvisningar för vissa gemensamma avtalsregler vid upphandlingar av LSS-verksamheter enligt LOV och LOU samt för egen regi.
3. Avgift för kost vid daglig verksamhet tas bort.

Utförarens pris för lunch vid daglig verksamhet regleras i avtal med staden.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 november 2012 att låta förvaltningens tjänsteutlåtande återopas som svar till kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av vice ordföranden Rosa Lundmark (V) och ledamoten Magnus Dannqvist m fl. (S), *bilaga 1*.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 7 oktober 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning instämmer i de förändringar/förtydliganden som föreslås.

I ärendet anges att valfrihet inom LSS-verksamheter gäller fr. om 2009-07-01 och att lagen om valfrihetssystem (LOV) började tillämpas fr. om 2009-09-01 vid upphandling av bostad med särskilde service för barn, ungdomar och vuxna, korttidshem för barn, ungdomar och vuxna samt daglig verksamhet. Därmed omfattar den enskildes valfrihet samtliga LSS-verksamheter inom enskilt driven verksamhet, entreprenadverksamhet samt egenregi. Förvaltningen anser att valfrihet inte ska tillämpas för enskilt driven verksamhet som inte är upphandlade enligt i LOV. Ett förtydligande gällande detta behövs.

Förvaltningen föreslår att detta tjänsteutlåtande överlämnas som svar på remissen.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 14 mars 2013 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av förslaget till tydliggörande av valfrihetssystem inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning enligt LSS.

Reservation anfördes av Laura Roselli (V), *bilaga 1*.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 13 mars 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att socialnämndens föreslagna förändringar i form av förtydliganden och tillägg är bra för att valfrihetssystemet ska bli så konkurrensneutralt som möjligt.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 november 2012 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande och översända det som svar på remissen till kommunstyrelsen.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 15 oktober 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Tomgångsersättning

Utförare av boende (dock ej bostad med särskild service för vuxna) och daglig verksamhet får enligt de nuvarande reglerna tomgångsersättning med 75 % av beviljad ersättningsnivå, dock maximalt under 30 dagar.

Socialförvaltningen föreslår ett tillägg till villkoren för boende och daglig verksamhet så att formuleringen bli att utföraren ska få 75 % av beviljad ersättningsnivå *från den dag platsen sägs upp fram till att en plats tas i anspråk*, dock maximalt under 30 dagar.

Den ändring som föreslås gäller således att socialförvaltningen vill precisera hur uppsägningstiden ska räknas. Förvaltningen har ingen invändning mot detta, men konstaterar att det i sammanhanget är viktigt med ett gott samarbete mellan utförare och beställare, så att beställaren får information både om vilken dag som ska betraktas som uppsägningssdag och om ny brukare tagit den tomma platsen i anspråk inom ramen för uppsägningstiden.

I övrigt konstaterar förvaltningen att det vad gäller tomgångsersättning finns två perspektiv som står emot varandra. Inom daglig verksamhet är det inte ovanligt att brukarna, framför allt de unga, vill byta arbetsplats. I samband med bytena kan det ibland dröja ett antal veckor innan den tomma platsen tagits i anspråk av en ny brukare och utföraren får full ersättning igen. Det medför att utföraren har 75 % ersättning och 100 % kostnader i 30 dagar och sedan bara kostnader under vad som i värsta fall kan bli flera månader. Om brukaren å andra sidan snabbt börjat på en ny daglig verksamhet kan det inträffa att beställaren blir tvungen att betala

100 % för den nya platsen och 75 % för den gamla, vilket givetvis kan bli mycket ekonomiskt betungande för beställaren. Någon enkel lösning finns inte på detta problem.

För bostäder med särskild service anges att tomgångsersättning utgår under ”minst” 14 dagar. Förvaltningen menar att formuleringen är ytterst oklar och önskar att det förtydligas vad som avses med ”minst”.

Även vad gäller bostäder med särskild service finns problem med långa tomgångstider. Det är inte ovanligt att det dröjer flera månader innan en ny brukare flyttat in i den tomma lägenheten. Ibland beror väntetiden på att lägenheten t.ex. behöver renoveras, men i andra fall handlar det om att förmedlingen av den tomma platsen drar ut på tiden beroende på aktuell efterfrågan, betänketider för brukaren, handläggningstid vid stadens förmedlingsgrupp etc. Förvaltningen anser det angeläget att staden gör en översyn av förmedlingsprocessen för att se om något kan göras för att korta ner tomgångstiderna.

Öppettider för daglig verksamhet

Från och med 2012 finns bestämmelser i LOV-avtalen om öppettider för daglig verksamhet. För egenregiverksamheter och entreprenader finns däremot inga sådana

regler, utan olika utförare har olika öppettider. Praxis har varit att den enskilda haft rätt till sju timmars daglig verksamhet per dag.

Socialförvaltningen föreslår att *det för samtliga driftsformer ska införas regler om att den enskilde ska erbjudas daglig verksamhet åtta timmar per dag vid heltid, mellan kl. 08.00-16.00 och vid behov mellan kl 07.00-17.00.*

Förvaltningen finner det oklart vad som menas med de föreslagna skrivningarna om öppettider på daglig verksamhet. Vi utgår dock från att den avsedda innebörden är att arbetstagaren ska ha rätt till åtta timmar daglig sysselsättning inom ett tidsspann som normalt löper från kl. 08.00 till kl. 16.00. Öppettider från kl. 07.00 eller fram till kl. 17.00 kan vara aktuella ibland utifrån individuella behov hos brukarna eller i verksamheten. Att brukarna skulle vilja ha mer än åtta timmars daglig sysselsättning håller förvaltningen inte för troligt, åtminstone i sådana mer arbetsinriktade dagliga verksamheter som Socialstyrelsen kräver ska finnas. I de arbetsinriktade verksamheter som förvaltningen bedriver (Glasade gången och Fruängens yrkesgrupp) har många arbetstagare svårt att orka med de sju timmar om dagen som de arbetar för närvarande.

Socialförvaltningen föreslår att den dagliga verksamheten ska ha öppet alla vardagar under hela året, undantaget två vardagar, en på våren och en på hösten, för personalens planering av verksamheten. Utbildning, konferenser, personalmöten och semester får inte påverka verksamhetens kvalitet och öppettider.

Förvaltningen instämmer i att brukaren ska påverkas av personalmöten etc. i så liten utsträckning som möjligt. Det kan dock vara svårt för verksamheterna att förelägga sina möten och utbildningar utanför arbetstid. Om personalen inte kan träffa och diskutera sitt arbete eller delta i fortbildning riskerar det att ha en negativ inverkan på utvecklingen av kvaliteten i verksamheterna. Möten utanför ordinarie arbetstiden medför också extrakostnader i form av övertidsersättning till personalen.

Att ha centrala föreskrifter om när verksamheterna ska ha sina planeringsdagar är, enligt förvaltningens uppfattning, inte rimligt. Verksamheterna måste själva få avgöra när på året det passar dem att förlägga sina planeringsdagar, dvs. det bör inte fastslås att en planeringsdag ska vara på våren och en på hösten.

Enligt förslaget ska de dagliga verksamheterna inte få ha stängt någon vardag på hela året. Detta krav är inte heller rimligt, varken utifrån brukarnas eller verksamheternas behov. Förvaltningen tror att även de flesta arbetstagare vid daglig verksamhet behöver vara ha ledigt ibland, men vet av erfarenhet att en del brukare inte skulle få någon ledighet alls om inte den dagliga verksamheten stängde några veckor under sommaren. För vissa brukare, som inte klarar av förändringar, t.ex. vissa personer med autism, kan dock gälla att de både vill och behöver vara på en arbetsplats även under sommaren.

Även ur verksamhetssynpunkt kan dagliga verksamheterna, framför allt de med arbetsinriktad verksamhet, behöva stänga för att klara de krav som ställs på dem av andra myndigheter. Förvaltningens restaurang- och konferensverksamhet Glasade gången måste exempelvis stänga tre veckor varje sommar för den storstädning som behövs för att upprätthålla kraven på hygien i verksamheter som hanterar livsmedel.

Kostnaderna för verksamheten skulle också öka betydligt då semestervikarier skulle behöva anlitas.

Momskompensation

I valfrihetssystemet kan andra kommuner ansöka om att bli godkända som utförare och de får ersättning med lika hög LSS-peng som enskilda utförare. Det innebär att kommunerna får kompensation för momskostnader med 5,4 % trots att de – till skillnad från de privata utförarna - inte är momspliktiga. Kommunerna får i och med detta alltså lägre kostnader än vad de privata utförarna har.

Socialförvaltningen föreslår nu att andra kommuner inte ska få momskompensation. Vid fakturering ska 5,4 % därför dras från den debiterade totalsumman.

Förvaltningen menar att förslaget att socialförvaltningens förslag om att ta bort momskompensationen för de kommunala utförarna är mycket rimligt. Momskompensationen kan ifrågasättas även för entreprenörerna, framför allt vad gäller gruppboendena där man nästan bara har personalkostnader eftersom beställaren står för lokalhyran.

Personalkostnader är för övrigt också en punkt där det skiljer sig mellan kommunala och privata utförare. Kommunen har 43,4% påslag för sociala avgifter, medan de privata utförarna har betydligt lägre avgift (upp till tio procentenheter mindre), men ingen hänsyn har tagits till detta när de olika ersättningsnivåerna fastställdes.

Kostnad för mat på daglig verksamhet

Socialförvaltningen föreslår att utförarna även i fortsättningen ska vara skyldiga att erbjuda lunch till de deltagare som så önskar. *Den nuvarande avgiften på 26 kr för lunchen ska tas bort och ersättas med ett "skäligt pris" som ska regleras i avtal mellan utföraren och staden. Som konsekvens av detta tas lunchersättningen bort från den nivåersättning som utföraren får.*

Förvaltningen befarar att luncherna kan komma att bli betydligt dyrare om skälig kostnad ska få tas ut. Kostnaden för mat kan då bli högre än vad arbetstagarna får varje dag i habiliteringsersättning (6:50 kr per timme). Om habiliteringsersättningen på det sätt i praktiken försvinner och arbetstagaren inte får någon "lön" finns det risk för att många arbetstagare inte skulle vilja gå till sin dagliga verksamhet. Andra arbetstagare skulle ta med sig matlådor som, enligt förvaltningens erfarenhet, inte alltid innehåller en näringsriktig och allsidig kost. Personalen vid dagliga verksamheter har t.ex. sett att arbetstagare kan ha med sig pasta eller pannkaka utan något till varje dag i flera månader eller matlådor som innehåller rått kött och fisk. Ett tak för "skäligt pris" måste därför sättas och det priset måste klart understiga dagens habiliteringsersättning per dag.

Förvaltningen menar att arbetstagarnas behov av en god kosthållning måste ha företräde framför utförarens ekonomiska intressen. Istället för att höja lunchpriset och riskera att arbetstagarna inte äter en ordentlig lunch borde övervägas om även frukost borde ingå i det som kan erbjudas på den dagliga verksamheten. Många arbetstagare saknar förmåga att själva ordna sig en bra frukost och personalen på grupp- och servicebostäder kan inte tvinga brukarna att ta emot hjälp med maten.

Ersättning till korttidshem

Socialförvaltningen föreslår ett förtydligande av vad som ska gälla när den enskilde befinner sig på korttidshem under bara en viss del av ett dygn. *Om plats utnyttjas del av dygn debiteras ska halv dygnskostnad debiteras.*

Förvaltningen anser att det behövs en precisering av vad som avses med ”del av dygn”.

Revidering av avtalstexten föreslås också vad gäller ersättningen när en brukare avlidit. Ersättning ska betalas med 75 % av beviljad ersättningsnivå från det att plats sägs upp till att en plats tas i anspråk, dock maximalt under 30 dagar. Dödsdagen räknas som uppsägningsdag.

Förvaltningen har inga synpunkter på denna skrivning.

Lokalschablon

Socialförvaltningen föreslår att *en kartläggning ska göras av hur många verksamheter som inte har lokalkostnader och av vilka ekonomiska konsekvenser det får för staden bl.a. vad gäller resursfördelningssystemet.*

Förvaltningen instämmer i förslaget, eftersom de ekonomiska förutsättningarna bör vara likartade för olika dagliga verksamheter. För daglig verksamhet med egen lokal är kostnaderna för lokalen och drift av den en stor post i budgeten. Att byta till mindre lokaler med lägre hyror är svårt eftersom det är ont om lämpliga lokaler. När nya kontrakt tecknas tillkommer ofta kostnader för sådant som el, vatten, larm och avfallshantering. Den dagliga verksamhet som inte har egen lokal slipper alla dessa kostnader.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 november 2012 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt svar på remissen från kommunstyrelsen.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande Leif Larsson (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av ledamot Bengt Roxne m.fl. (S), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av ledamot Lars Jakobsson m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 2 november 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till att särskilda tillämpningsanvisningar tas fram som tydliggör regler och avtalsinnehåll som är gemensamt vid upphandlingar enligt LOV och LOU. Samma regler ska självklart gälla även för verksamhet i egen regi. När det gäller redan pågående entreprenadavtal som upphandlats enligt LOU, kan de föreslagna

förändringarna träda ikraft först i samband med att nya upphandlingar genomförs såvida inte det finns utrymme för omförhandling i redan tecknade avtal.

Förvaltningen föreslår följande tillägg och förtydliganden utifrån de förslag som tas upp i ärendet.

Uppsägning av plats/tomgångsersättning

Utförare av boende och daglig verksamhet, oavsett regiform, erhåller ersättning med följande tillägg (kursiverat) *75 % av beviljad ersättningsnivå, från den dag platsen sägs upp fram till att en plats tas i anspråk*, dock maximalt under 30 dagar. För utförare av bostad med särskild service för vuxna utgår minst 14 dagars tomgångsersättning. Detta bör förtydligas så att det även omfattar barnboende. I det fall ersättning ska utgå under minst 14 dagar bör en maximal tid om 30 dagar anges.

Öppettider daglig verksamhet

Det är av stor betydelse att det blir ett klagörande när det gäller öppettiderna i daglig verksamhet. Idag finns inte detta reglerat i avtalen men enligt gammal praxis sägs att den enskilde har rätt till daglig verksamhet minst 7 timmar per dag. Förvaltningen föreslår i likhet med socialförvaltningen att utföraren ska kunna erbjuda den enskilde daglig verksamhet 8 timmar per dag vid heltid, mellan kl 08.00 – 16.00 och vid behov mellan kl 07.00 – 17.00. Förvaltningen föreslår därutöver att daglig verksamhet vid behov ska kunna erbjudas mellan kl 07.00 – 18.00. Det finns idag platser i daglig verksamhet som står nära den öppna arbetsmarknaden och är förlagda till t ex affär, café där öppettiderna inte är begränsade till kontorstid.

Det är också viktigt att den dagliga verksamheten har öppet hela året, med undantag för två vardagar, för personalens planering av verksamheten. Om samtliga brukare har tagit ledigt i form av semester ska det dock vara möjligt att stänga verksamheten.

Momskompensation

Verksamheter i andra kommuner kan ansöka och bli godkända som utförare i stadens LOV-avtal. De ersätts idag på samma sätt som enskilda utförare och får därmed kompensation för momskostnader med 5,4 % då detta ligger i LSS-pengen. Förvaltningen föreslår att detta ses över så att förutsättningarna för utförare blir likvärdiga.

Kostnader för mat – daglig verksamhet

Enligt nuvarande avtal är det utförarens ansvar såväl kostnadsmässigt som praktiskt att erbjuda den enskilde lunch vid deltagande i daglig verksamhet. Den enskilde betalar inget till utföraren utan betalar idag 26 kr i avgift per dag till staden. Idag ser behovet av att bli serverad lunch i daglig verksamhet väldigt olika ut. I en del verksamheter är det självklart att lunch serveras och många arbetstagare behöver också stöd vid matsituationen. I andra verksamheter som är mer förlagda till arbetsplatser har den enskilde ibland med sig egen matlåda, äter i personalrestaurangen etc. Behoven och förutsättningarna kring lunchen ser mycket olika ut. Med anledning av detta är det angeläget med en översyn.

Förvaltningen delar i huvudsak socialförvaltningens förslag som innebär följande;

- Avgiften för den enskilde 26 kr/dag tas bort.
- Utföraren ska vara skyldig att erbjuda lunch till de som så önskar.

▪ Utföraren har rätt att ta ut ett skäligt pris av de deltagare som begärt att bli serverade lunch. Priset för lunch ska regleras genom avtal med staden.

Priset för lunch föreslås regleras genom avtal med staden. Förvaltningen anser att det är viktigt att detta sker centralt i staden och att ansvaret inte läggs på stadsdelsförvaltningarna. Det är viktigt att likställighetsprincipen råder i staden och att lunchkostnaderna blir rimliga för den enskilde. Det får ej heller innebära ett ökat administrativt arbete på stadsdelen.

Ersättning – korttidshem för barn, ungdomar och vuxna.

Det finns behov av förtydligande i LOV-avtalet när den enskilde endast befinner sig på korttidshemmet en viss del av ett dygn. Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till det förslag som socialförvaltningen föreslår vilket innebär följande;

”Närmast anhörig/god man bokar vistelse hos utföraren i enlighet med den omfattning som anges i beställningen. Om en plats endast utnyttjas del av dygn debiteras halv dygnskostnad. Utföraren ska omgående meddela beställaren om en boende avlidit. Dödsdagen räknas som uppsägningsdag. Ersättning utgår med 75 % av beviljad ersättningsnivå, från det att platsen sägs upp till att en plats tas i anspråk, dock maximalt 30 dagar.”

Förvaltningen invänder mot att ersättning ska utgå under maximalt 30 dagar och anser att 15 dagar är tillräckligt. Beslut om korttidsvistelse omfattar vanligtvis

1 helg var 3:e eller var 4:e vecka. Det bör vara rimligt att ersättning utgår med 75 % under faktiskt antal dagar inom maximalt 15 dagar.

Lokalschablon

Det råder idag skillnader när det gäller förutsättningarna för lokalschablonen i ersättningssystemet för daglig verksamhet. Lokalkostnader för verksamheter i egen regi och för entreprenader ingår inte i LSS-pengen utan hanteras av stadsdelsnämnden som betalar de faktiska kostnaderna för verksamhetens lokaler.

Enskilda verksamheter erhåller en lokalschablon som ligger inbakad i LSS-pengen. Med tanke på att en del verksamheter är arbetslivsinriktade och platserna är förlagda till olika företag finns inte behovet av lokal på samma sätt som för andra verksamheter där behovet av anpassade lokaler är stort och många gånger dyrt. Behovet av lokalschablon varierar således mellan olika verksamheter. Det är angeläget att detta ses över så att lokalschablonen motsvarar de behov som råder i praktiken.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 29 november 2012 att överlämna tjänsteutlåtandet som sitt svar på remissen från kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av Anders Ödmark m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Reijo Kittilä (V), *bilaga 1*.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 12 november 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Socialförvaltningens synpunkter beskrivs närmare i bilagda tjänsteutlåtande. Förvaltningen instämmer med de förtydliganden som Socialförvaltningen bedömer behövs. Socialförvaltningen har lämnat synpunkter på förtydliganden i nedanstående punkter. Tillägg och förtydliganden föreslås föras in i avtal och förfrågningsunderlag. I de fall där stadsdelsförvaltningen har kompletterande synpunkter lämnas dessa i respektive förslag.

- *Uppsägning av plats/tomgångsersättning*
I enlighet med ärendet "Ersättningssystem samt övergripande handläggning av den enskildes val i valfrihetssystem inom omsorgen enligt LSS om personer med funktionsnedsättning" (dnr 326-1399/2008) instämmer stadsdelsförvaltningen i att ett förtydligande behövs. Utförare av boende och daglig verksamhet, oavsett regiform, erhåller ersättning med följande tillägg (kursiverat): 75 % av beviljad ersättningsnivå, *från den dag platsen sägs upp fram till att en plats tas i anspråk*, dock maximalt under 30 dagar. För utförare av bostad med särskild service för vuxna utgår minst 14 dagars tomgångsersättning.
Förvaltningen anser att begreppet "bostad med särskild service" istället för enbart "boende" bör användas genomgående, för att undvika begreppsförvirring. Vidare anser förvaltningen att det ska framgå att tomgångsersättning för utförare av bostad med särskild service utgår för minst 14 dagar och *max 30 dagar*.
- *Öppettider daglig verksamhet*
Idag finns inga beslut i staden kring öppettider av daglig verksamhet, men av hävd ska den enskilde ha rätt till 7 timmar per dag. Utförare i alla regiformer har praktiserat olika regler. Socialförvaltningen föreslår följande tillägg till de regler om öppettider som gäller i förfrågningsunderlag från och med 1 januari 2012, tillägget kursiverat: "Utföraren ska kunna erbjuda den enskilde daglig verksamhet 8 timmar per dag vid heltid, *mellan kl. 08.00 – 16.00 och vid behov mellan kl. 07.00 – 17.00*. Den dagliga verksamheten ska ha öppet alla vardagar under hela året, undantaget två vardagar, en på våren och en på hösten, för personalens planering av verksamheten. Utbildning, konferenser, personalmöten och semester får inte påverka verksamhetens kvalitet och öppettider."
- *Momskompensation*
Socialförvaltningen föreslår att andra kommuner inte erhåller momskompensation. Vid fakturering ska 5,4 % dras av från den debiterade totalsumman.

- **Kostnad för mat – daglig verksamhet**
Socialförvaltningen föreslår, efter samråd med stadsledningskontorets juridiska avdelning, följande konstruktion för kost vid daglig verksamhet:
 - Avgiften för den enskilde, 26 kr/dag, tas bort
 - Utföraren ska, enligt avtal, fortsatt vara skyldig att erbjuda lunch till de deltagare som så önskar. Detta gäller framförallt den traditionella dagliga verksamheten, där det finns deltagare som inte själva kan ombesörja sin egen lunch.
 - Utföraren har rätt att ta ut ett skäligt pris av de deltagare som begärt att bli serverade lunch. Priset för lunch ska regleras genom avtal med staden.
 - Som en konsekvens av föreslagna förändringar bör ersättningen till utförare av daglig verksamhet ses över. Idag ingår ersättning för lunch i nivåersättningen.

Förvaltningen bedömer att ur ett brukarperspektiv kan formuleringen ”skäligt pris” innebära en risk för den enskilde. Det bör förtydligas vad som är ett ”skäligt pris” eller sättas en övre prisgräns. Många brukare som går på daglig verksamhet har en begränsad budget och har inte möjlighet eller förmåga att förbereda lunchlåda på gruppboenden. Blir lunchen för dyr för brukaren finns det risk att de avstår från att köpa den, vilket kan medföra en på sikt utarmad kosthållning.

- **Ersättning – korttidshem för barn, ungdomar och vuxna**
Socialförvaltningen föreslår att följande reviderade text i LOV-avtalen under rubrik ”Bokning/avbokning av korttidsvistelse” beaktas vid upphandlingar enligt LOV och LOU samt i egen regi:
Närmast anhörig/god man bokar vistelse hos utföraren i enlighet med den omfattning som anges i beställningen. Om plats endast utnyttjas del av dygn debiteras **halv** dygnskostnad. Utföraren ska omgående meddela beställaren om en boende avlidit. Dödsdagen räknas som uppsägningsdag. Ersättning utgår med 75 % av beviljad ersättningsnivå, *från det att platsen sägs upp till att en plats tas i anspråk*, dock maximalt under 30 dagar.
- **Lokalschablon**
Socialförvaltningen föreslår att en djupare analys genomförs för att klarlägga omfattningen av verksamheter som inte har lokalkostnader samt vilka kostnadsmässiga konsekvenser detta får för staden. I analysen måste också klarläggas hur eventuella åtgärder kan hanteras i resursfördelningssystemet.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 november 2012 att remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 31 oktober 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att hela förslaget som sådant är bra och välkommet då det i den dagliga handläggningen uppstått oklarheter inom dessa områden. Det är viktigt att stadens system är konkurrensneutralt och att därmed priser och förutsättningar är desamma och tydliga för alla utförare oavsett driftsform.

Förvaltningen vill betona att det är viktigt att frågan om lokalschablonen hanteras skyndsamt.

Vad gäller Norrmalm har nämnden entreprenadavtal avseende bostäder med särskild service (grupp- och servicebostäder) och daglig verksamhet. Förvaltningen kommer, om förslaget till ändringar antas, att se över möjligheten till eventuella ändringar i aktuella avtal.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 november 2012 att låta tjänsteutlåtandet utgöra svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Bo Sundin m.fl. (M) och ledamoten Burhan Yildiz m.fl. (FP), *bilaga 1*.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 8 november 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen anser att förslaget till tydliggörande av valfrihetssystemet inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning är väl genomtänkt och ställer sig i allt väsentligt positivt till förslaget.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 november 2012 att överlämna detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av vice ordförande Ewa Larsson m.fl. (MP) och Claes Elmgren m.fl. (S), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Alexandra Mattsson (V), *bilaga 1*.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 16 oktober 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer i stort med förslaget men vill lyfta fram två synpunkter. Förvaltningen anser att det är överkompensation att ge momskompensation på 5,4 % till alla privata utförare oavsett om de drivs på entreprenad eller är enskild verksamhet. Det gäller framförallt boende och daglig verksamhet. I dessa verksamheter är kostnaderna för momsbelagda varor och tjänster liten. I verksamhet driven på entreprenad har utföraren inga momskostnader för t ex hyra för lokalerna. I hemtjänstersättningen ingår endast 2,5 % momskompensation. Det är viktigt att se över hur ersättningen för kost till utförarna påverkar stadsdelsförvaltningens budget.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 november 2012 att godkänna förvaltningens förslag till beslut.

Reservation anfördes av ledamoten Liliane Svensson m.fl. (S) och Rebwar Hassan (MP), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Rudy Espinoza m.fl. (V), *bilaga 1*.

Ledamoten Rudy Espinoza (V) lämnar beslutet utan eget ställningstagande.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 9 oktober 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Skärholmens stadsdelsförvaltning anser att socialförvaltningens föreslagna åtgärder är bra för att valfrihetssystemet ska bli så konkurrensneutralt som möjligt och föreslår stadsdelsnämnden att godkänna ärendet.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 november 2012 att lämna svar på remissen i enlighet med tjänsteutlåtandet.

Reservation anfördes av vice ordföranden Ornina Younan m.fl. (S) och Jonas Ljungstedt (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Awad Hersi (MP), *bilaga 1*.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 2 oktober 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning har tagit del av remissen och välkomnar föreslagna förtydliganden och tillägg i valfrihetssystemet vid upphandling av LSS verksamheter enligt LOV och LOU.

Förtydligandet av uppsägning av plats/tomgångsersättning för boende och daglig verksamhet oavsett regiform är bra för att få en enhetlig syn på när platsen anses vara uppsagd och under vilken period en annan ersättningsnivå ska betalas.

Tillägget om utökning av öppettider på daglig verksamhet (från 08.00 -16.00 till kl.07-17.00) samt utökning av tid för deltagaren från 7 till 8 timmar per dag vid heltid är bra vilket medför större valfrihet för den enskilde.

Ur konkurrensneutralitetssynpunkt är det viktigt att andra kommuner som blir godkända som utförare enligt valfrihetssystemet får samma regler som andra och därmed inte ges momskompensation. Nuvarande systemet ger överkompensation till dessa kommuner i jämförelse med egen regi och enskilda verksamhet.

Förslaget att kommunens avgift för mat (26 kr/dag) på daglig verksamhet ska tas bort och att utföraren ska få rätt att ta ut skäligt pris för maten av de deltagare som begär att bli serverad lunch, medför minskat administrativt arbete för kommunen.

Förtydligandet av ersättning på korttidshem för barn, ungdomar och vuxna vid dödsfall är viktigt för att få enhetlig syn på hur ersättningsdagar räknas fram.

Stadsdelsförvaltningen välkomnar förslaget att en djupare analys ska genomföras för att klarlägga omfattningen av verksamheter som inte har lokalkostnader samt vilka kostnadsmissiga konsekvenser detta får för staden och hur eventuella åtgärder kan hanteras i resursfördelningssystemet.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 november 2012 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 19 oktober 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till socialförvaltningens förslag. Det är välkommet att socialförvaltningen får i uppdrag att ta fram gemensamma tillämpningsanvisningar för upphandlingar enligt LOV, LOU och egen regi.

Nedan ges kommentarer till de delar av förslaget där förvaltningen har en avvikande mening eller där förvaltningen anser att förtydliganden behövs.

Uppsägning av plats/tomgångsersättning

I tillägget bör förtydligas att tomgångsersättning är detsamma som 75 % av beviljad ersättningsnivå.

Öppettider daglig verksamhet

Arbetslivsinriktad verksamhet på en arbetsplats bör kunna erbjudas under samma tider som arbetsplatsen är öppen. Förvaltningen anser därför att daglig verksamhet vid behov ska kunna erbjudas kl. 07.00-18.00.

Kostnad för mat – daglig verksamhet

Med tanke på likställighetsprincipen måste priset för lunch harmoniera över hela staden. Variationer i menyer kan dock vara sakliga skäl för skillnader i pris. Lunchavtalen bör upprättas centralt i staden.

Lokalschablon

Förvaltningen instämmer i att lokalschablonen bör ses över. Verksamheterna har olika behov av lokaler och därmed högst varierande lokalkostnader. Verksamheter som inte har lokalkostnader bör inte erhålla lokalschablon.

Förvaltningen föreslår att detta tjänsteutlåtande utgör svar på remissen.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 november 2012 att överlämna detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Emelie Roxby Schüsseleder (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Majvi Andersson m.fl. (S) och Viktor Morawski (MP), *bilaga 1*.

Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 2 november 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till flertalet förändringar i regelverket. Bland annat är det rimligt att momscompensationen för kommunala utförare tas bort då kommunala verksamheter inte är momspliktiga till skillnad från privata utförare. Likaså instämmer förvaltningen i förslaget om en kartläggning av dagliga verksamheters lokalkostnader då det i dagsläget ser väldigt olika ut. Syftet är att de ekonomiska förutsättningarna ska vara lika för alla verksamheter.

Vad beträffar förslaget om att daglig verksamhet ska ha öppet alla vardagar om året, med undantag för en planeringsdag på våren och en på hösten, anser förvaltningen att det inte är rimligt att genomföra den begränsning som föreslås. En sådan förändring skulle inskränka i verksamhetens möjlighet att själva planera arbetet utifrån verksamhetens aktuella behov. För att upprätthålla god kvalitet behövs tid för planering och fortbildning och det bör åtminstone omfatta fyra dagar om året. När på året dessa dagar ska förläggas bör också kunna beslutas av verksamheten som då har att ta hänsyn till verksamhetens innehåll och målgrupp.

Vidare ser förvaltningen svårigheter för de mindre verksamheterna att kunna hålla de öppettider som föreslås i ärendet, det vill säga 8.00 till 16.00 samt 07.00 till 17.00. Om verksamheterna ska hålla öppet dessa tider, kräver det att personal finns på plats innan samt efter den utsatta tiden. Personalen behöver en förberedelsestid innan brukarna anländer och likaså en tid efter att brukarna har gått hem. I praktiken innebär det att personalen måste arbeta i olika skift, för att inte överskrida åtta timmars arbetsdag. Förvaltningen anser förslaget är mer anpassat till storskaliga verksamheter som har större möjligheter att anpassa sina personalresurser.

Vad beträffar öppettider mellan 07.00 och 17.00 anser förvaltningen att det inte kan vara så många brukare som vill ha mer än åtta timmars daglig verksamhet, åtminstone i sådana arbetsinriktade dagliga verksamheter som Socialstyrelsen kräver ska finnas. För mindre verksamheter bör det finnas möjlighet till flexibilitet avseende den föreslagna öppettiden.

Vidare ställer sig förvaltningen positiv till den föreslagna ändringen av kosthantering inom daglig verksamhet, men ser det som beaktningsvärt att priset för lunch, för de brukare som vill ha det, sätts i en rimlig relation till brukarens habiliteringsersättning.

Vad beträffar förslaget om ersättning till korttidshem, *Om plats utnyttjas del av dygn debiteras halv dygnskostnad*, anser förvaltningen att ett förtydligande bör göras av vad som anses vara en del av dygn.

Förslaget om att 75 procents ersättning utgår i maximalt 30 dagar vid uppsägning av plats på daglig verksamhet tills platsen tas i anspråk, förefaller alltför kort. Praxisen kring förmedlingen av nya platser kan innebära en lång process, där enbart en brukare i taget blir anvisad plats med lång tidsrymd som följd innan svar har inkommit från den aktuella brukaren. Ett alternativ skulle kunna vara att se över förmedlingsprocessen, om det går att effektivisera den. Detsamma gäller förmedlingen av bostad med särskild service för vuxna.

Förvaltningen anser vidare att ett förtydligande behöver göras avseende skrivningen *”För utförare av bostad med särskild service för vuxna utgår minst 14 dagars tomgångsansättning”*. En specificering av när ersättning kan utgå i mer än 14 dagar.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 november 2012 att godkänna och överlämna detta tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation anfördes av vice ordföranden Stefan Nilsson m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av ledamoten Birgit Marklund Beijer m.fl. (S), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av ledamoten Berit Bornecrantz Dias (V), *bilaga 1*.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 14 november 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen vill i sammanhanget påpeka att när det gäller stadens LSS-peng så är skillnaden på 120: - per boende och dygn för liten mellan gruppbostad på entreprenad och gruppbostad i övrig privat regi. Med dagens lokalhyror och tillsynsmyndigheters ökade lokalkrav täcker inte 120: - per boende och dygn utförarnas hyreskostnad. Därför startas i staden inga gruppbostäder inom LOV-systemet. Utförarna driver antingen gruppbostad på entreprenad, då staden står för lokalkostnaden vid sidan om LSS-pengen, eller så startar man gruppbostad helt utanför LOV-systemet så att man kan ta mer betydligt mer betalt för varje placering än LSS-pengen. Det här är en mycket olycklig utveckling som skulle kunna motverkas genom en översyn av stadens LSS-peng (KF:s budget 2013, bilaga 6:9).

I övrigt tillstyrker förvaltningen förslaget.

Lokala rådet för funktionshinderfrågor reserverar sig mot förslaget som rör *kostnad för mat - daglig verksamhet*. Rådet ser helst att den enskilde på daglig verksamhet ska erbjudas kostnadsfri lunch och motsätter sig i synnerhet förslaget att lunchkostnaden ska regleras genom avtal med staden. Rådet anser att lunchen inte ska reducera habiliteringsersättningen.

RESERVATIONER M.M.

Socialnämnden

Reservation anfördes av vice ordföranden Roger Mogert m.fl. (S) enligt följande.

1. Socialnämnden beslutar att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut.
2. Socialnämnden anför därutöver följande.

Liksom funktionshindersrådet anser vi att det behövs ett maxpris för vad lunchen får kosta, förslagsvis 26 kronor. Det är viktigt att personer som deltar i daglig verksamhet har möjlighet att äta lunch till en rimlig kostnad, särskilt eftersom de ofta har en ansträngd privatekonomi. Om priset för lunchen ska avtalas från fall till fall mellan staden och utföraren riskerar det att bli betydligt högre. Ett normalt pris för en restauranglunch i Stockholm kan vara uppemot 90 kronor, och staden har små möjligheter att förhandla ner priset eftersom förhandlingen ska ske när övriga avtalsvillkor redan är fastställda. En varierande prissättning ger dessutom olika ekonomiska villkor för olika utförare, vilket strider mot LOV:s syfte.

Därutöver bör det förtydligas i fråga om uppsägning av plats vad som avses med att ”en plats tas i anspråk”. Det är oklart om det som avses är att *staden* åter tar en plats i anspråk eller att *någon plats överhuvudtaget* tas i anspråk i den aktuella verksamheten.

Reservation anfördes av ledamoten Inger Stark (V) enligt följande.

1. Socialnämnden avstyrker samtliga förslag till kommunstyrelsen.
2. Socialnämnden anför därutöver följande.

Vänsterpartiet är helt emot att LSS-verksamheter upphandlas och menar att det därför inte behövs några tydliggöranden.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordföranden Rosa Lundmark (V) och ledamoten Magnus Dannqvist m.fl. (S) enligt följande.

1. Nämnden beslutar delvis enligt förvaltningens förslag
2. Därutöver vill vi framföra följande

Kvaliteten och behoven ska alltid komma i första rummet. För att nå dit måste välfärden avkommersialiseras. Både offentligt och privat driven LSS-verksamhet ska fokusera på behov, kvalitet och likvärdighet. Stadens LSS-verksamheter ska fortsätta att drivas i egen regi. När avtal för redan upphandlad verksamhet går ut ska driften återgå i stadens regi. Alla verksamheter som drivs av staden ska vara tillgängliga att söka för brukare i hela staden.

Behov av icke-offentliga kompletterande verksamheter och alternativa utförare som vill utveckla välfärden utan vinstsyfte tillgodoses genom ramavtalsupphandling enligt LOU. Kommunen ska besluta var skattefinansierad verksamhet ska bedrivas, så att välfärden fördelas dit den bäst behövs och inte dit den ger mest vinst. LOV som innebär fri etableringsrätt när vissa krav är uppfyllda ska därför avskaffas.

De förtydliganden av administrativa rutiner oavsett regi som föreslås verkar rimliga, förutom att det behövs ett maxpris för lunchen i daglig verksamhet. Om priset ska avtalas från fall till fall finns risken att det blir för högt för brukaren. Dessutom kan en varierande prissättning leda till olika villkor för deltagarna beroende på typ av daglig verksamhet och utför

Farsta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Laura Roselli (V) enligt följande.

- Att avstyrka samtliga förslag till kommunstyrelsen.
- Att därutöver anför att Vänsterpartiet är helt emot att LSS-verksamheter upphandlas och menar att det därför inte behövs några förtydliganden.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande Leif Larsson (V) enligt följande.

Kvaliteten och behovet ska alltid komma i första rummet. För att nå dit måste välfärden avkommersialiseras. Både offentligt och privat driven LSS-verksamhet ska fokusera på behov, kvalitet och likvärdighet. Stadens LSS-verksamheter ska fortsätta att drivas i egen regi. När avtal för redan upphandlad verksamhet går ut ska driften återgå i stadens regi. Alla verksamheter som drivs av staden ska vara tillgängliga att söka för brukare i hela staden.

Behov av icke-offentliga kompletterande verksamheter och alternativa utförare som vill utveckla välfärden utan vinstsyfte tillgodoses genom ramavtalsupphandling enligt LOU. Kommunen ska besluta var skattefinansierad verksamhet ska bedrivas, så att välfärden fördelas dit den bäst behövs och inte dit den ger mest vinst. LOV som innebär fri etableringsrätt när vissa krav är uppfyllda ska därför avskaffas.

De förtydliganden av administrativa rutiner oavsett regi som föreslås verkar rimliga, förutom att det behövs ett maxpris för lunchen i daglig verksamhet. Om priset ska avtalas från fall till fall finns risken att det blir för högt för brukaren.

Dessutom kan en varierande prissättning leda till olika villkor för deltagarna beroende på typ av daglig verksamhet och utförare.

Särskilt uttalande gjordes av ledamot Bengt Roxne m.fl. (S) enligt följande.

Vi ställer oss bakom S+MP:s reservation i Socialnämnden.

Särskilt uttalande gjordes av ledamot Lars Jakobsson m.fl. (MP) enligt följande.

Vi ställer oss bakom S+MP:s reservation i Socialnämnden.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Anders Ödmark m.fl. (MP) enligt följande.

Remissen besvaras i huvudsak med stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande jämte med vad som anförs nedan.

Det behöver fastställas ett maxpris för vad lunchen får kosta, förslagsvis 26 kronor. Det är viktigt att personer som deltar i daglig verksamhet har möjlighet att äta lunch till en rimlig kostnad, särskilt eftersom de ofta har en ansträngd privatekonomi. Om priset för lunchen ska avtalas från fall till fall mellan staden och utföraren riskerar det att bli betydligt högre. Ett normalt pris för en restauranglunch i Stockholm kan vara uppemot 90 kronor, och staden har små möjligheter att förhandla ner priset eftersom förhandlingen ska ske när övriga avtalsvillkor redan är fastställda. En varierande prissättning ger dessutom olika ekonomiska villkor för olika utförare, vilket strider mot syftet med lagen om valfrihetssystem.

Reservation anfördes av Reijo Kittilä (V) enligt följande.

1. Remissen besvaras delvis med stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.
3. Stadsdelsnämnden framför därutöver följande:

Stadsdelsnämnden får detta ärende p.g.a. att den borgerliga alliansen gjort välfärden till en handelsvara. Det har skapats en allt mer omfattande byråkrati kring den privatiserade välfärden och behovet av kontroll och uppföljning ökar hela tiden.

All LSS-verksamhet ska fokusera på behov, kvalitet och likvärdighet. Verksamheterna ska i huvudsak drivas i stadens egen regi och alla verksamheter ska vara tillgängliga för brukare oavsett var i staden de bor.

Behovet av icke-offentliga kompletterande verksamheter och alternativa utförare som vill utveckla välfärden utan vinstsyfte kan tillgodoses genom ramavtalsupphandling enligt LOU. Kommunen ska besluta var skattefinansierad verksamhet ska bedrivas, så att välfärden fördelas dit där den bäst behövs, inte dit där den ger mest vinst. LOV, som innebär fri etableringsrätt när vissa krav är uppfyllda, ska därför avskaffas.

På Kungsholmen har vi ett gruppboende i privat regi som inte ens har gått med i LOV och som begär ersättningar som ligger långt över vad stadens egenregiverksamheter och de privata som har avtal med staden får. Vi undrar när staden centralt ska ta itu med detta.

De förtydliganden av administrativa rutiner oavsett regi som föreslås verkar rimliga, förutom att det behövs maxpris för lunchen i daglig verksamhet. Annars finns det risk för att priset blir för högt för brukaren och att brukare i olika verksamheter får betala olika priser.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Bo Sundin m.fl. (M) och ledamoten Burhan Yildiz m.fl. (FP) enligt följande.

För att säkerställa att verksamhet fungerar så bra som möjligt är det viktigt såväl med tydlighet kring de regelsystem som styr verksamheten som med utvärderingar och förbättringar av dessa regelsystem. Vi ser Stockholms stad som en lärande organisation i ständig förbättring och välkomnar därför socialnämndens förslag till förtydliganden och utveckling.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordförande Ewa Larsson m.fl. (MP) och Claes Elmgren m.fl. (S) enligt följande.

Att stadsdelsnämnden beslutar enligt förvaltningens förslag med följande tillägg:

Avgiften för lunch inom omsorg om personer med funktionsnedsättning skall vara kvar då detta i praktiken garanterar att vårdtagare har råd att äta den mat som serveras. Avgiften bör fastställas till förslagsvis 26 kronor. I de fall detta inte täcker de verkliga kostnaderna skall staden alternativt utföraren stå för mellanskillnaden. Måltiden fyller en mycket viktig social funktion för den enskilde och om inget kostnadstak sätts finns det risk för att många helt enkelt inte har råd. Om avgiften för lunch tas bort öppnar

detta upp för att en mer ”marknadsanpassad” kostnad kan tas ut av utföraren. Att äta lunch ute i Stockholm idag kostar från 65- och uppåt.

Reservation anfördes av Alexandra Mattsson (V) enligt följande.

1. Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut
2. Därutöver anförda följande

Kvaliteten och behoven ska alltid komma i första rummet. För att nå dit måste välfärden avkommersialiseras. Både offentligt och privat driven LSS-verksamhet ska fokusera på behov, kvalitet och likvärdighet. Stadens LSS-verksamheter ska fortsätta att drivas i egen regi. När avtal för redan upphandlad verksamhet går ut ska driften återgå i stadens regi. Alla verksamheter som drivs av staden ska vara tillgängliga att söka för brukare i hela staden. De förtydliganden av administrativa rutiner oavsett regi som föreslås verkar rimliga, förutom att det behövs ett maxpris för lunchen i daglig verksamhet. Om priset ska avtalas från fall till fall finns risken att det blir för högt för brukaren. Dessutom kan en varierande prissättning leda till olika villkor för deltagarna beroende på typ av daglig verksamhet och utförare.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av ledamoten Liliane Svensson m.fl. (S) och Rebwar Hassan (MP) enligt följande.

1. Stadsdelsnämnden delvis godkänner förvaltningens förslag till beslut
2. Samt därutöver anförda

Det är viktigt för alla, att man kan få en ordentlig lunch till ett rimligt pris. Vad som är rimligt avgörs naturligtvis av den enskildes förmåga att betala för lunchen. Personer med funktionsnedsättning har oftast inte någon hög lön eller ersättning. Det är självklart också viktigt, att de personer som deltar i daglig verksamhet också kan få en god lunch till ett pris som de kan betala. För väldigt många är inte en restauranglunch något alternativ, då kostnaden för maten är uppemot 100 kr eller ibland ännu högre. Vi tycker, att priset kan ligga någonstans under 30 kr. Vi vill därför redan nu fastslå detta och anser inte, att det ska bedömas i kommande avtal.

I det fall man ändå, där det inte finns andra möjligheter, måste äta sin lunch på en restaurang, så måste det kunna lösas med ett kupongsystem.

Särskilt uttalande gjordes av Rudy Espinoza m fl. (V) enligt följande.

Valfrihetsreformen leder till sämre kvalitet och ökat missnöje, inget de berörda vill ta del av själva. Vänsterpartiet är helt emot upphandling av LSS

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordföranden Ornina Younan m.fl. (S) och Jonas Ljungstedt (V) enligt följande.

att nämnden delvis beslutar enligt förvaltningens förslag
att därutöver anföras

Kvaliteten och behoven ska alltid komma i första rummet. För att nå dit måste välfärden avkommersialiseras. Både offentligt och privat driven LSS-verksamhet ska fokusera på behov, kvalitet och likvärdighet. Stadens LSS-verksamheter ska fortsätta att drivas i egen regi. När avtal för redan upphandlad verksamhet går ut ska driften återgå i stadens regi. Alla verksamheter som drivs av staden ska vara tillgängliga att söka för brukare i hela staden.

Behov av icke-offentliga kompletterande verksamheter och alternativa utförare som vill utveckla välfärden utan vinstsyfte tillgodoses genom ramavtalsupphandling enligt LOU. Kommunen ska besluta var skattefinansierad verksamhet ska bedrivas, så att välfärden fördelas dit den bäst behövs och inte dit den ger mest vinst. LOV som innebär fri etableringsrätt när vissa krav är uppfyllda ska därför avskaffas.

De förtydliganden av administrativa rutiner oavsett regi som föreslås verkar rimliga, förutom att det behövs ett maxpris för lunchen i daglig verksamhet. Om priset ska avtalas från fall till fall finns risken att det blir för högt för brukaren. Dessutom kan en varierande prissättning leda till olika villkor för deltagarna beroende på typ av daglig verksamhet och utförare.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Awad Hersi (MP) enligt följande.

Vi delar i stort förvaltningens synpunkter som de presenteras i svaret.

Vi vill i övrigt lyfta fram och ansluta oss till samma synpunkter som miljöpartiet de gröna tillsammans med socialdemokraterna framförde i sin reservation till beslutet i socialnämnden. Det gäller frågan om bibehållet maxpris för vad lunchen får kosta, förslagsvis 26 kronor. Det gäller frågan om behov av förtydligande i fråga om uppsägning av plats; vad som avses med att ”en plats tas i anspråk”.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Emelie Roxby Schüsseleder (V) enligt följande.

1. Nämnden beslutar delvis enligt förvaltningens förslag
2. Därutöver vill vi framföra följande

Kvaliteten och behoven ska alltid komma i första rummet. För att nå dit måste välfärden avkommersialiseras. Både offentligt och privat driven LSS-verksamhet ska fokusera på behov, kvalitet och likvärdighet. Stadens LSS-verksamheter ska fortsätta

att drivas i egen regi. När avtal för redan upphandlad verksamhet går ut ska driften återgå i stadens regi. Alla verksamheter som drivs av staden ska vara tillgängliga att söka för brukare i hela staden.

Behov av icke-offentliga kompletterande verksamheter och alternativa utförare som vill utveckla välfärden utan vinstsyfte tillgodoses genom ramavtalsupphandling enligt LOU. Kommunen ska besluta var skattefinansierad verksamhet ska bedrivas, så att välfärden fördelas dit den bäst behövs och inte dit den ger mest vinst. LOV som innebär fri etableringsrätt när vissa krav är uppfyllda ska därför avskaffas.

De förtydliganden av administrativa rutiner oavsett regi som föreslås verkar rimliga, förutom att det behövs ett maxpris för lunchen i daglig verksamhet. Om priset ska avtalas från fall till fall finns risken att det blir för högt för brukaren. Dessutom kan en varierande prissättning leda till olika villkor för deltagarna beroende på typ av daglig verksamhet och utförare.

Särskilt uttalande gjordes av Majvi Andersson m.fl. (S) och Viktor Morawski (MP) enligt följande.

Vi instämmer i våra båda partiers reservation i Socialnämnden: Liksom [stadens] funktionshinderråd anser vi att det behövs ett maxpris för vad lunchen får kosta, förslagsvis 26 kronor. Det är viktigt att personer som deltar i daglig verksamhet har möjlighet att äta lunch till en rimlig kostnad, särskilt eftersom de ofta har en ansträngd privatekonomi. Om priset för lunchen ska avtalas från fall till fall mellan staden och utföraren riskerar det att bli betydligt högre. Ett normalt pris för en restauranglunch i Stockholm kan vara uppemot 90 kronor och staden har små möjligheter att förhandla ner priset eftersom förhandlingen ska ske när övriga avtalsvillkor redan är fastställda. En varierande prissättning ger dessutom olika ekonomiska villkor för olika utförare, vilket strider mot LOV:s syfte.

Därutöver bör det förtydligas i fråga om uppsägning av plats, vad som avses med att ”ta en plats i anspråk”. Det är oklart om det som avses är att *staden* åter tar en plats i anspråk eller om *någon plats överhuvudtaget* tas i anspråk i den aktuella verksamheten.

Östermalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordföranden Stefan Nilsson m.fl. (MP) enligt följande.

Stadsdelsnämnden föreslås besluta

- att delvis godkänna förvaltningens förslag till remissvar samt
- att därutöver anföra följande:

Det behövs ett maxpris för vad lunchen får kosta, förslagsvis 26 kronor. Det är viktigt att personer som deltar i daglig verksamhet har möjlighet att äta lunch till en rimlig

kostnad, särskilt som de ofta har en ansträngd privatekonomi. Om priset för lunchen ska avtalas från fall till fall mellan staden och utföraren riskerar det att bli betydligt högre. Ett normalt pris för en restauranglunch i Stockholm kan vara uppemot 90 kronor, och staden har små möjligheter att förhandla ner priset eftersom förhandlingen ska ske när övriga avtalsvillkor redan är fastställda. En varierande prissättning ger dessutom olika ekonomiska villkor för olika utförare, vilket strider mot LOV:s syfte.

Därutöver bör det förtydligas i fråga om uppsägning av plats vad som avses med att "en plats tas i anspråk". Det är oklart om det som avses är att *staden* åter tar en plats i anspråk eller att *någon plats överhuvudtaget* tas i anspråk i den aktuella verksamheten.

Reservation anfördes av ledamoten Birgit Marklund Beijer m.fl. (S) enligt följande.

Stadsdelsnämnden föreslås besluta

- att i huvudsak godkänna förvaltningens förslag som svar på remissen samt
- att därutöver anföra följande:

Det behövs ett maxpris för vad lunchen får kosta, förslagsvis 26 kronor. Det är viktigt att personer som deltar i daglig verksamhet har möjlighet att äta lunch till en rimlig kostnad, särskilt som de ofta har en ansträngd privatekonomi. Om priset för lunchen ska avtalas från fall till fall mellan staden och utföraren riskerar det att bli betydligt högre. Ett normalt pris för en restauranglunch i Stockholm kan vara uppemot 90 kronor, och staden har små möjligheter att förhandla ner priset eftersom förhandlingen ska ske när övriga avtalsvillkor redan är fastställda. En varierande prissättning ger dessutom olika ekonomiska villkor för olika utförare, vilket strider mot LOV:s syfte. En eventuell avgiftshöjning borde i så fall utredas särskilt utifrån brukarperspektivet.

Därutöver bör det förtydligas i fråga om uppsägning av plats vad som avses med att "en plats tas i anspråk". Det är oklart om det som avses är att *staden* åter tar en plats i anspråk eller att *någon plats överhuvudtaget* tas i anspråk i den aktuella verksamheten.

Slutligen är ambitionen att förtydliga och likställa villkoren för utförare nödvändig för att öka konkurrensneutraliteten.

Reservation anfördes av ledamoten Berit Bornecrantz Dias (V) enligt följande.

Stadsdelsnämnden föreslås besluta

- att avslå förvaltningens svar på remissen med motiveringen att det är oförenligt med LSS-verksamhet att låta konkurrensutsätta denna och avge detta som svar till Kommunstyrelsen.